Nr. 8 (461)
2025 m. spalis

Kaina
2 Eur

Akiratis

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOS MĖNRAŠTIS

N. Kučinskienė: vadovauti kurčiųjų organizacijai – vadinasi, pasišvęsti

ŠIAME NUMERYJE

2–3 **Trumpai apie mus**

PSICHOLOGAS PATARIA

4 **Tikslas ar kelionė?**

MES IR VISUOMENĖ

4 **Šauliai ir įtrauktis: stovykla kurtiems vaikams**

LKD

5–8 **Kurčiųjų žmonių savaitė Lietuvoje**

ŠVIETIMAS

9 **Švietimo naujienos**

MŪSŲ ŽMONĖS

10–11 **N. Kučinskienė: vadovauti kurčiųjų organizacijai – vadinasi, pasišvęsti**

TECHNOLOGIJOS

12 **DI atveria naują komunikacijos erą**

LGK

12–13 **Vertėjai mokėsi dirbti ekstremaliomis sąlygomis**

KULTŪRA

13 **Kurčiųjų meno pasaulyje**

SPORTAS

14–15 **Deflimpinių žaidynių išvakarėse – trenerių galvų skausmas**

LAISVALAIKIS

15–16 **10-asis Baltijos BMW klubų festivalis**

Viršelyje – fotografės **Ingos Balsiukevičienės** nuotr.

Trumpai APIE MUS

Agentūros direktorė **Eglė Čaplikienė** informavo, kad jeigu žmogui kartą negalia buvo nustatyta ir nesikeičia, dabar jam negalia gali būti tiesiog pratęsiama. Įkurta konsultacijų linija. Paskambinus telefonu galima konsultuotis negalios nustatymo klausimais. Jei atvykęs negalios nustatyti žmogus užpildo klausimyną, pagal atsakymus jam sudaromas pagalbos planas. Ten parašoma, kokių paslaugų žmogui reikia.

* * *

Apie kurtiems ir neregiams asmenims (kurčneregiams) paslaugų pritaikymą patirties Latvijoje sėmėsi 5 asmenys iš Lietuvos. Iš kurčiųjų draugijos buvo **Vaida Lukošiūtė** ir **Kęstutis Vaišnora** (abu – dešinėje). Nuotraukoje matome, kaip verčiama kurčneregiui taktiline gestų kalba.

* * *

Lietuvoje vis daugiau interneto svetainių pritaikoma gestų kalba. Dabar pritaikytų yra 53. Ir jų vis daugėja. Peržiūrėkite pritaikytų svetainių sąrašą. Svetainėse rasite naudingos informacijos.

* * *

Kurčiųjų teisininkė **Marija Židonienė** paaiškino, kad apie darbo keitimo valandas (grafiką) darbdavys turi informuoti darbuotoją prieš 2 dienas.

Daugiau informacijos – pasinaudojus QR kodu.

„Arūnui Bražinskui – dėkodamas už meilę Lietuvai ir lietuvių gestų kalbos puoselėjimą“, – rašė atsiųstoje padėkoje Lietuvos Respublikos Prezidentas **Gitanas Nausėda**. Padėka – už pasirodymą Prezidentūroje, už poeziją gestų kalba. Ir dar dovanų atsiuntė knygą „Prezidentas Gitanas Nausėda iš arti“. Didžiuojamės Arūnu ir dėkojame, kad šia žinia pasidalino su skaitytojais.

* * *

Lietuvos kurčiųjų draugijos Alytaus skyriui vadovauti išrinkta **Loreta Mizerienė**.

Pareigas moteris vykdys visuomeniniais pagrindais. Kurčiųjų bendruomenę naujoji vadovė gerai pažįsta: augo asmenų su klausos negalia šeimoje, daug metų dirbo LGK vertėja. Sako, kad apsispręsti tapti LKD Alytaus skyriaus vadove nebuvo lengva, bet viršų paėmė pareiga tęsti tai, kas organizacijoje daug metų buvo kurta.

* * *

Mokytojų dienos proga Vilniaus kurčiųjų mokyklos darželinukai nupiešė savo mokytojus. Gerbiami mokytojai, ar atpažįstate save?

* * *

„Delfi“ laidoje dalyvavo projekto „Mes taip nesitarėm“ sumanytojas **Dominykas Vaitiekūnas** ir kurčioji atlikėja **Justina Čiplytė**. Jie papasakojo apie kurčiųjų ir girdinčiųjų kartu įgyvendinamą meninį projektą. Laidą galite pažiūrėti su vertimu į gestų kalbą.

Kurčiųjų draugijos pastate Vilniuje – labai graži freska. Ją 1988 metais sukūrė dailininkas **Saulius Čižikas**. Tai buvo jo diplominis darbas. Už jį dailininkas gavo apdovanojimą.

* * *

Kasmet minint Tarptautinę gestų kalbos dieną kai kurie pastatai nušvinta mėlyna spalva. Taip parodoma bendrystė su kurčiaisiais. Mėlyna spalva yra Pasaulio kurčiųjų federacijos simbolis (sutartinis kurčiųjų ženklas).

Šiemet mėlyna spalva nušvito LR Seimo, Kultūros ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos pastatai, fontanas prie Prezidento rūmų, pėsčiųjų-dviračių tiltas Žeimių g. Jonavoje.

* * *

Sukurta svetainė *www.lkd.lt/nariai*, kurioje dalis „Akiračio“ straipsnių yra su vertimu į lietuvių gestų kalbą. Vertimą atlieka **Aurimas Grabauskas**. Kviečiame tapti prenumeratoriais!

* * *

Orientavimosi čempionate **Adrija Atgalainė** pagal laiką atbėgo antra. Tačiau ji išsiaiškino, kad pažeidė taisykles. Apie tai pranešė teisėjams. Nors buvo diskvalifikuota (pašalinta iš varžybų), nusipelnė sportininkų pagarbos už sąžiningumą.

* * *

Lapkričio 5, 6 dienomis Vilniuje koncertuos 2 muzikantai ir šokių grupė „SYN.Tropia“. Žiūrovų eilėse įtaisyta taktilinė klausymosi lenta leis muziką kurtiesiems girdėti per lytėjimą.

Tikslas ar kelionė?

Donata LUKOŠIENĖ
LKD psichologė

https://owlcation.com

Važiuoji atostogų ir bus ilga kelionė.
Ar atostogos prasideda jau važiuojant?
Ar tik tada, kai nuvažiuoji?
Atsakymas padeda suprasti, kas svarbu –
tikslas ar procesas (įvykio eiga).
Šitą svarbu žinoti apie save.
Ir reikia suprasti, kad žmonės skirtingi.
Kuris geriau? Atsakymo nėra.
Tikslo siekimas – motyvuoja, padeda siekti rezultato,
tinka sporte ar darbe.
Bet kelia įtampą, nusivylimą pralaimėjus.
Procesas džiugina, moko džiaugtis tuo, ką turi.
Padeda, kai tikslas toli ar pralaimi.
Bet netinka, kai reikia daryti greitai
ar priimti svarbų sprendimą.
Kad konfliktų būtų mažiau, reikia kalbėtis.
Papildyti vienas kitą: vienas duoda kryptį,
kitas primena, kad reikia gyventi ir dabar.

Pabandykite įsivaizduoti: vykstate atostogų ir laukia ilga kelionė iki vietos, kur ilsėsitės. Ar tuo metu, kai važiuojate, keliavimo laikas jums yra malonus, įdomus ir, išvykę iš namų, mintyse jau atostogaujate? Ar visos kelionės metu laukiate, kol greičiau nuvyksite ir tada jau toje vietoje prasidės tikros atostogos?

Iš tiesų, šiuo požiūriu žmonės yra skirtingi. Ir tai nėra tik apie keliones, bet bendrai – gyvenime. Vieniems labai svarbu yra tikslas ir rezultatas visur: santykiuose, laisvalaikiu, darbe, asmeniniuose pasiekimuose. Kiti mėgaujasi procesu – džiugina pati kelionė, smagu tiesiog būti su žmonėmis, dirbti darbe, bet ten nebūtinai kelia sau kažkokį tikslą. Ar tau svarbu procesas, ar rezultatas – šitą savo savybę svarbu žinoti. Ir nepamiršti, kad ne visi žmonės galvoja taip pat.

Pavyzdžiui, darbe gali kilti konfliktų, jog vieni darbuotojai nedirba taip gerai, kaip kiti. Galima pastebėti, kad vieniems svarbu greitai ir teisingai atlikti darbą, bet tam pritrūksta laiko pokalbiams su komandos nariais, gero ryšio bendraujant ne tik apie darbą. O kiti kolegos labiau nori malonaus proceso – kad darbe būtų gera būti kartu, kad darbas patiktų, ir nuolatinis skubėjimas ir rezultato siekimas jų nedžiugina. Priklauso nuo to, kurių daugiau – kiti gali jaustis nepritampantys, kad dirba „blogiau“.

Kitas pavyzdys gali būti šeimoje, kur vienas partneris nori nuolat užsiimti veikla, būti visą laiką aktyvus, visada mintyse kelia klausimą „Kas toliau? Kas dar?“, o kitas nesuka dėl to galvos ir nekelia idėjų ar nerodo poreikio visą laiką būti užimtas. Dar gali būti situacija, kai vienas partneris galvoja apie taupymą ateičiai ir nori kuo daugiau uždirbti pinigų, o kitas nori atsipalaiduoti, pramogauti, atostogauti už sukauptus pinigus jau dabar, nelaukdamas. Jeigu nebus atviro pokalbio ir bendro abiejų susitarimo, gali kilti daug konfliktų ir kaltinimų vienas kitam.

Kuris geriau? Atsakymo nėra. Tikslo siekimas yra naudingas, nes motyvuoja, padeda susikaupti, tinka veiklose, kur svarbu rezultatas, tarkime, sporte. Bet nuolat sau kartoti „dar, dar, dar“ kelia įtampą, o jei nepavyksta pasiekti tikslo – didelį nusivylimą. O mėgautis procesu yra naudinga, nes kelia vidinę motyvaciją (darau, nes man smagu, patinka, naudinga) ir tinka, jei tikslas yra tolimas arba kai jį pasiekti sunku ir gali kilti daug iššūkių. Bet toks požiūris trukdys veiklose, kur reikia daryti greitai, kur reikia priimti sprendimus, o žmogus jausis tam nepasiruošęs ir gali „užstrigti vietoje“.

Taigi, svarbu žinoti šiuos žmonių skirtumus, bandyti juos suprasti ir atvirai pasikalbėti. Tikslas – papildyti vienas kitą, vienas primins apie tikslą, o kitas – kaip smagu ir dabar, kol tikslas nepasiektas. Vienas duoda kryptį, kitas – kokybę. Ir kalbėkime apie tai, kodėl jums tai yra svarbu!

Šauliai ir įtrauktis: stovykla kurtiems vaikams

Rugsėjo 13–14 dienomis Klaipėdos rajone vyko unikali stovykla, skirta vaikams ir jaunuoliams su klausos negalia.

Kristina RIMKIENĖ

Iniciatyvą įgyvendino klausos negalios šeimų bendrija „Aidas“, projektą iš dalies finansavo Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

Stovyklos idėja priklauso jos vadovei Simonai Petrovskajai ir jos vyrui Antonui – aktyviems Lietuvos šaulių sąjungos nariams, kurie norėjo supažindinti klausos negalią turinčius vaikus su šaulių veikla ir pilietiškumo principais.

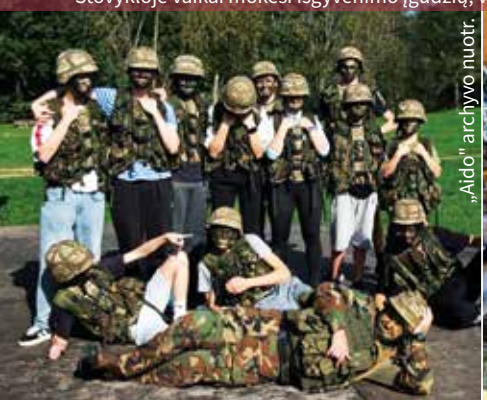
Dvi dienas trukusių užsiėmimų metu dalyviai mokėsi pilietinio pasipriešinimo, pirmosios pagalbos, maskuotės ir orientavimosi gamtoje, dronų valdymo pradmenų, bendravimo be žodžių strategijų bei dalyvavo simuliacinėse pratybose „Diena X“.

Visi užsiėmimai buvo pritaikyti kurtiesiems ir neprigirdintiesiems – dirbo gestų kalbos vertėjai, naudotos vizualinės priemonės, o instruktažai buvo aiškiai struktūruoti. Jaunuoliai nakvojo palapinėse, mokėsi išgyvenimo įgūdžių ir veikimo komandoje.

Ši stovykla – daugiau nei savaitgalio patirtis. Ji sustiprino jaunimo pilietiškumą, bendruomenės atsparumą ir parodė, kad įtrauktis gynybos bei saugumo srityje – įmanoma ir būtina.

Organizatoriai planuoja kitąmet stovyklą kartoti: programą papildys naujomis veiklomis, tarp jų – ir saugaus šaudymo iš ginklų pratybomis prižiūrint instruktoriams.

Stovykloje vaikai mokėsi išgyvenimo įgūdžių, veikimo komandoje ir dalyvavo simuliacinėse pratybose „Diena X“.

„Aido“ archyvo nuotr.

Pirmoji TKŽS diena: susitikimas SADM.

Kalba Agentūros direktorė E. Čaplikienė.

Viceministrė R. Grigalienė (deš.)

Kurčiųjų žmonių savaitė Lietuvoje

Milda PETRONYTĖ
Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Tarptautinė kurčiųjų žmonių savaitė (TKŽS) – ne tik metas švęsti, bet ir proga kartu su valdžios institucijomis, socialiniais partneriais aptarti susikaupusias problemas bei paieškoti sprendimų. „Akiračio“ korespondentai apsilankė keliuose TKŽS susitikimuose ir dalinasi su skaitytojais juose aptartomis aktualijomis.

LKD prezidentė V. Lukošiūtė dėkoja už priėmimą.

Kurčiųjų bendruomenė imasi lyderystės

SADM rems LKD iniciatyvas. Rugsėjo 22 d., Tarptautinę kurčiųjų žmonių savaitę mininčios LKD, taip pat suinteresuotųjų įstaigų – Vertimo centro (LGKVC) ir ANTA (Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra) atstovus į susitikimą pakvietė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM). Įžanginį žodį tarusi viceministrė Rita Grigalienė pabrėžė reguliarių susitikimų savalaikių sprendimų priėmimui svarbą, patikino, kad LKD ministerijoje laukiama ne tik švenčių proga, bet visuomet, kai yra būtinybė. Renginio šeimininkė šiltai atsiliepė apie ją asmeniškai sužavėjusį kurčiųjų scenos meną, LGK poeziją bei institucijos vardu įsipareigojo remti LKD Lietuvių gestų kalbos įstatymo kūrimo iniciatyvą.

Psichologo ir atvejo vadybos paslaugos. Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros (Agentūra) prie SADM direktorė Eglė Čaplikienė pasidžiaugė LKD lyderyste, iniciatyvomis, nenutrūkstamu ir rezultatyviu tarpusavio dialogu. Taip pat informavo, kad LKD jau penkmetį teikiamos atvejo vadybininko ir psichologo gestų kalba paslaugos dėl pasiektų gerų rezultatų ir akivaizdžiai matomo poreikio numatomos finansuoti ir ateityje.

„LGK vertimai“. Gegužės 1 d. pradėta naudoti programėlė „LGK vertimai“, pasak susirinkusiųjų, šiuo metu išgyvena pereinamąjį laikotarpį: vartotojai jau įgunda ja naudotis, bet dar yra ir kliūčių. Bene didžiausioji – ja paskambinus per vertėją į VMI, Sodrą, bankų skyrius šie atsisako aptarnauti kurčiuosius per tarpininką (LGK vertėją). Pastarajam asmeniui tektų pateikti jautrius asmens duomenis, o to neleidžia įstatymas. Šį sudėtingą klausimą LKD prezidentė Vaida Lukošiūtė prašė kelti Vyriausybės lygiu, visuomenininkų iniciatyvų čia nepakanka.

Pasitikrinti sveikatos pagal prevencines programas, atsiimti neįgaliojo pažymėjimo ir pan. kurtieji ir toliau kviečiami... kaip girdintieji – skambučiais (?!). LKD atstovus stebina, kad net tarnybų, tiesiogiai ir nuolat turinčių kontaktų su kurčiais asmenimis, darbuotojai vis dar stokoja elementarių žinių apie klausos negalią.

LKD neramina, kad vis dar pasitaiko atvejų, kai gydytojai, Užimtumo tarnybos (UŽT) darbuotojai pareikalauja, kad kurtieji išjungtų pokalbių programėlę „LGK vertimai“, nes esą „jie ir taip susikalbės“. Tuo pačiu pastebėta, kad šia programėle viešosios įstaigos faktiškai nesinaudoja, kartais apie ją net nežino. Tad bus siekiama suintensyvinti jos viešinimo kampaniją. Taip pat teikti pasiūlymai minėtoms problemoms spręsti.

Kurčiųjų užimtumas. Susirinkusieji atkreipė dėmesį, kad UŽT apsiriboja lėšų nukreipimu kurčiųjų darbo vietų subsidijavimui. Įteikdami darbdavių telefonų numerius ir siūlydami kurtiems asmenims patiems susisiekti su jais, UŽT specialistai tarsi ignoruoja, kad kurtieji to padaryti negali, prieš tai neišsiaiškina, ar jų siūlomos darbo vietos yra tinkamos kurtiesiems pagal negalios pobūdį. Tad kurčiųjų darbo vietų paieška, bendruomenės narių palaikymu įsitvirtinant naujoje darbo vietoje, kaip ir anksčiau, rūpinasi kurčiųjų centrai (KC), o UŽT už kurčiųjų įdarbinimą esą tiesiog „įsirašo pliusą“.

Ar tiesa, kad sustabdytas darbo vietų subsidijavimas asmenims su negalia, teiravosi susirinkusieji. R. Grigalienė patvirtino, kad iš tikrųjų šiems metams planuotos darbo vietų subsidijavimui lėšos jau išnaudotos ir dabar intensyviai ieškoma SADM biudžete rezervinių lėšų.

Per Kurčiųjų žmonių savaitę vyko daug susitikimų. Kiekvieną dieną buvo svarstomi vis kiti klausimai. Aptartas informacijos prieinamumas, vertimo, socialinių paslaugų prieinamumas, ar užtenka pagalbos susirandant darbą.

Paslaugos. Svečiai turėjo kuo ir pasidžiaugti. Jie vertina įteisintą kompetenciją – kurčiųjų centrams teikti akredituotas socialinės reabilitacijos paslaugas (toliau – paslaugos) bendruomenės (KB) nariams, t. y. vykdyti nuolatinę veiklą. Jų nuomone, tai daug geriau, negu iki tol po projektinės veiklos skraiste teiktos tos pačios paslaugos ir kasmetis dalyvavimas konkursuose. KC atstovai taip pat džiaugėsi atsivėrusia galimybe teikti įvairesnes socialines paslaugas, teigė planuojantys ja pasinaudoti.

Kurčiųjų žmonių savaitė Lietuvoje

Šią vasarą buvo atšaukta anksčiau nustatyta tvarka, kad po 3 metų naudojimosi minėtomis paslaugomis paslaugų gavėjai nebegalės jomis naudotis ateityje. Atšaukus šį reikalavimą, KC veiklos perspektyvos esą tapo daug aiškesnės.

Subtitrų poreikis. Konstatuota, kad nebeveikia prie Kultūros ministerijos sudaryta darbo grupė TV informacinės aplinkos pritaikymui. Laidų su vertimu į gestų kalbą, taip pat subtitruojamų laidų apimtys nedidėja taip, kaip įpareigoja įstatymas. Speciali programėlė, kai vienu pultelio paspaudimu galima „išsikviesti“ LGK vertėją arba jį „atšaukti“, Lietuvoje vis dar neįdiegta, nors kitose Europos šalyse tokia paslauga prieinama daugiau kaip dešimtmetį.

Kino teatruose lietuviškų subtitrų taip pat reta, tad daug kino filmų vaikams ir suaugusiems su klausos negalia yra neprieinami. Visiškai neaptarinėjama tema – subtitravimo paslaugos įtraukiai besimokantiems mokiniams, studentams. Tad informacinės aplinkos pritaikymo srityje kurčiųjų galimybės tebelieka smarkiai ribotos.

LGK vertimas. Vertimo centro direktorė Ramunė Leonavičienė teikė svarstyti siūlymą LGK vertimo specialybės studentams mokėti tikslines stipendijas. Tai esą galėtų paskatinti asmenis gausiau rinktis šios specialybės studijas.

Kitas R. Leonavičienės siūlymas buvo apsvarstyti galimybę, kad aukštosiose ir bendrojo lavinimo mokyklose, kur studijuoja ar mokosi kurtieji, vertimo paslaugos būtų užsakomos ne iš Vertimo centro, bet jas teiktų minėtose įstaigose įdarbinti LGK vertėjai. Dabar Vertimo centras, kaip biudžetinė įstaiga, negali atsisakyti kurioms nors įstaigoms teikti vertimo paslaugų, bet dėl LGK vertėjų stygiaus bei didelio švietimo srities vertimo paslaugų poreikio negali jo ir pilnai patenkinti.

Grįžta prie klausimo dėl prioritetų LGK vertimo paslaugoms nustatymo. Kadangi LKD nepalaiko šios idėjos, iš auditorijos nuskambėjo siūlymas prioritetus nustatyti kiekvienos srities – švietimo, socialinės, sveikatos, kultūros – viduje.

Padėka. Susitikimo pabaigoje, dėkodama už galimybę susitikti ir būti išklausytiems, LKD prezidentė V. Lukošiūtė pabrėžė, kad Lietuvoje dėl kurčiųjų padaryta labai daug, kad kurtieji dėkoja ir didžiuojasi valstybės dėmesiu ir rūpesčiu. Lyderė teigė, kad kritinės pastabos – dėl to, kad visi siekiame to paties: jog būtų dar geriau.

Diskusijos apie informacijos prieinamumą ir pagalbą kurtiesiems krizių metu dalyviai.

Kurčiųjų teisės krizės metu

PKF rekomendacija. Pastarųjų metų įvykiai – nuo pandemijos iki karo Ukrainoje – parodė, kaip svarbu, kad ekstremalių situacijų metu visi žmonės gautų jiems prieinamą informaciją. Deja, žmonės su klausos negalia vis dar susiduria su kliūtimis laiku gauti svarbius pranešimus ar pagalbą. Todėl, Pasaulio kurčiųjų federacijai rekomendavus, rugsėjo 25 dieną viso pasaulio kurčiųjų bendruomenės sutelkė dėmesį kurčiųjų teisėms krizės metu.

Agentūros iniciatyva. Lietuvoje, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros (Agentūra) patalpose, vyko renginys, kurio metu įvairių organizacijų atstovai dalinosi savo patirtimis ir įžvalgomis apie pasirengimą ekstremalioms situacijoms.

Ruoštis iš anksto. Indrė Širvinskaitė, Lietuvos negalios organizacijų forumo (LNF) prezidentė (ši organizacija atstovauja žmonių su negalia teisėms, o Lietuvos kurčiųjų draugija yra viena iš forumo narių), teigė, kad, nors jau yra žengta svarbių žingsnių siekiant užtikrinti pagalbą žmonėms su negalia ekstremalių situacijų metu, dar yra kur tobulėti. Svarbiausia sritis – informacijos prieinamumas ne tik reaguojant į krizę, bet ir jai ruošiantis.

Informacija apie pratybas. Kad būtų galima įvertinti informacijos pritaikymą kurtiesiems ekstremalios situacijos metu, LNF spalio 7–8 dienomis surengė civilinės saugos pratybas, į

Pasaulyje daugėja sudėtingų situacijų (krizių). Vyko pasitarimas, kaip joms pasiruošti.
Visi sutiko, kad svarbu ruoštis labai iš anksto.
Dalyvauti pratybose, mokytis, kaip apsaugoti save krizių metu.
Lietuvoje veikia 112 programėlė, ji labai naudinga. Naudodamiesi ja, kurtieji skubiai gauna informaciją gestų kalba.

kurias buvo kviečiami visi negalią turintys asmenys. Pratybos leido įvertinti, kiek pagalbos tarnybos yra pasirengusios padėti žmonėms su negalia. Tai viena iš priemonių, kuri padeda tarnyboms ir valstybės įstaigoms tobulėti ir įvertinti pagalbos neįgaliesiems veiksmingumą. „Jeigu norite dalyvauti tokio tipo pratybose, kreipkitės į savo miesto savivaldybę ir pasidomėkite, ar jos yra numatomos“, – ragino I. Širvinskaitė.

Raudonojo Kryžiaus iniciatyva. Unė Karalienė, Krizių ir ekstremalių situacijų valdymo departamento vadovė, informavo, kad kurtieji turi galimybę įsitraukti į Lietuvos Raudonojo Kryžiaus rengiamus civilinės saugos kursus ir mokymus.

Šiuo metu kaip tik yra renkami savanoriai mokymams – baigę mokymus, jie galės per-

Agentūros inicijuotame renginyje atskirų įstaigų atstovai informavo apie pasirengimą ekstremalioms situacijoms.

duoti savo žinias kitiems. Daugiau informacijos apie mokymus – *www.redcross.lt*.

112 programėlė. Rugsėjo 25-oji buvo ypatinga ir dar dėl vienos priežasties – tądien paminėtas 112 programėlės, skirtos kurtiesiems, penkmetis. Lietuva – viena iš nedaugelio Europos šalių, kur tokia programėlė veikia nacionaliniu mastu.

Stasė Grišinienė, Bendrojo pagalbos centro (BPC) vyriausioji specialistė, pasakojo dirbanti su 112 programėle nuo pat jos kūrimo pradžios, jau daugiau kaip penkerius metus. Per programėlės veikimo laikotarpį užregistruoti 883 kurčiųjų pranešimai. Tai rodo, kad kurtieji turi galimybę ne tik padėti sau, bet ir iškviesti pagalbą kitam žmogui.

Nors šiuo metu 112 programėlė yra pritaikyta tik kurtiesiems, ateityje ją planuojama tobulinti, kad ir kiti negalią turintys asmenys, pvz., žmonės su regos negalia, galėtų ja naudotis. S. Grišinienė pasidžiaugė, kad dėl programėlės ji ne tik galėjo pažinti kurčiųjų bendruomenę, bet ir joje susirado draugų. Taigi, galutinės naudos dažnai pranoksta lūkesčius.

Apibendrinant. Tokie renginiai didina visuomenės ir institucijų supratimą apie informacijos prieinamumo svarbą. Prisideda, kad informavimas ekstremaliose situacijose žmonėms su negalia taptų ne išimtimi, o norma.

Nacionalinės gestų kalbos pripažinimas

Prezidentūroje – visi suinteresuotieji. Pasaulinės kurčiųjų federacijos sprendimu, rugsėjo 26 dienos tema buvo skirta nacionalinių gestų kalbų pripažinimui. Tą dieną Prezidentūroje vyko diskusija dėl Lietuvių gestų kalbos įstatymo įteisinimo. Renginyje dalyvavo Prezidento kanceliarijos, Seimo Asmenų su negalia teisių komisijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM), Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros (Agentūra) prie SADM, Lietuvos kurčiųjų draugijos (LKD), Vilniaus kolegijos Gestotyros centro atstovai.

Nieko apie kurčiuosius – be jų pačių. Prezidentūros atstovai pripažino, kad įstatymo kūrimas ir įteisinimas nėra lengva užduotis. Neužtenka jį priimti, bet reikia pasiekti, kad jis veiktų ir būtų naudingas kurčiųjų bendruomenei. Būtent dėl šios priežasties yra labai svarbu, kad įstatymo kūrime dalyvautų kurtieji žmonės, nes jie geriausiai supranta, kas yra svarbu kurtiesiems, su kokiomis problemomis šiuo metu bendruomenė susiduria ir kaip galima būtų apsaugoti kurčiųjų teises, identitetą ir kultūrą. Prezidentūros atstovai daug bendrauja su kurčiaisiais ir tiki, kad bendromis jėgomis galima parengti ir priimti įstatymą ir mūsų šalyje.

Didžiausios rizikos. Dalyviai aptarė, ką yra svarbu įtraukti į įstatymą, kokios dabar yra numatomos didžiausios kliūtys, susijusios su įstatymo įteisinimu, bei kokio tipo diskusijos turėtų vykti ateityje, kad būtų gauta daugiausiai naudos įstatymo turiniui.

Diskusijos metu pastebėta, kad didžiausia rizika yra tai, jog neturime Lietuvių gestų kalbos įstatymo pavyzdžio. Tai reiškia, kad kuriant įstatymą teks patiems apsibrėžti prioritetus, principus ir atsakomybės kriterijus.

Nors galima remtis kitų šalių patirtimi, jų teisiniai sprendimai ne visuomet tiesiogiai pritaikomi mūsų socialiniam ir kultūriniam kontekstui. Pavyzdžiui, sąvokų apibrėžimai. Lietuvių gestų kalbos įstatymą kuriantys asmenys turi nuspręsti ir tiksliai įvardinti, kas yra kurčias asmuo, kas yra asmuo su klausos negalia, kas yra LGK vartotojas ir t. t. Svarbu tai, kad įstatymo priėmimas bus kompleksiškas. Tačiau įstatymo straipsniai įsigalios ne vienu metu.

Priimti – nebūtinai vykdyti. Diskusijos dalyviai pabrėžė, kad įteisinus įstatymą, darbas neturėtų būti laikomas baigtu. Negalima apsiriboti vien formaliu teisės akto egzistavimu – būtina užtikrinti jo praktinį taikymą. Todėl siūloma įsteigti specialią komisiją ar darbo grupę, atsakingą už LGK priežiūrą, vertinimą, norminimą bei metodinių gairių rengimą siekiant užtikrinti kalbos vartojimo kokybę ir nuoseklų jos vystymąsi. Geriausia, kad tai darytų organizacija ar žmonių grupė, kuri būtų laikoma atskiru juridiniu vienetu.

Prezidentūroje diskutuota apie Lietuvių gestų kalbos įstatymo įteisinimą.

Svarstyta, kas turi būti įrašyta
Lietuvių gestų kalbos įstatyme.
Nutarta: aprašyti, kas yra lietuvių gestų kalba,
kas jos vartotojai, kur ji bus vartojama,
kokios jos teisės.
Svarbu, kad įstatymą priėmus
būtų prižiūrima, kaip jis vykdomas.

Daug ir optimizmo. Nors laukia nemažai iššūkių, bendras institucijų, specialistų ir kurčiųjų bendruomenės darbas nuteikia optimistiškai ir leidžia tikėtis realių pokyčių. Įteisintas ir nuosekliai įgyvendinamas Lietuvių gestų kalbos įstatymas ne tik sustiprintų kurčiųjų teises, bet ir prisidėtų prie atviresnės, įvairiapusiškesnės ir empatiškesnės visuomenės kūrimo.

Dvikalbis kurčiųjų ugdymas

Diskusija. Rugsėjo 24 d. LKD į diskusiją pakvietė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM) atstovę, kurčiųjų bei ugdymo įstaigų bendruomenių narius, bendrijos PAGAVA atstovus. Buvo beveik viskas taip pat, kaip prieš 30 metų: renginio šeimininkai, diskusijos vieta, atstovaujamos įstaigos. Ir klausimas tas pats: lietuvių gestų kalba (LGK) ugdyme. Arba, kaip dabar labiau įprasta sakyti, dvikalbis kurčiųjų ugdymas.

Lietuvių k. egzaminas. Ne tik Pasaulio kurčiųjų federacijos (PKF) TKŽS darbotvarkė padiktavo tokio pasitarimo poreikį, bet ir iššūkiai šalies viduje: prastėjantys kurčiųjų mokinių pasiekimai, ypač lietuvių kalbos egzamino rezultatai. Kai egzamino reikalavimai tapo visiems vienodi, ženkli dalis kurčiųjų abiturientų jų neišlaikė (kiek neišlaikė – dviejų šaltinių duomenys nesutampa).

Stebuklingos lazdelės beieškant. Kai tokie rezultatai, kokio išsilavinimo bus ateities kurčiųjų bendruomenė? LKD visada siūlė išbandyti vienintelį, jos manymu, paveikų receptą: ugdyti kurčius vaikus ir mokyti lietuvių kalbos LGK pagrindu. Pažanga padaryta: dėl LGK vartojimo ugdyme būtinybės jau nebuvo ginčijamasi, kaip prieš 30 metų. Abejonė tvyrojo dėl to, ar ugdymo kokybei užtikrinti pakaks pakeisti ugdymo metodą.

Kurčiųjų žmonių savaitė Lietuvoje

Abejones garsiai įvardinti ir apibendrinti ėmėsi kviestinė viešnia, kurčiųjų švietimo veteranė Laimutė Gervinskienė. Ji, pedagogų vardu, pripažino: kad ir kokius kelius į kurčiųjų ugdymo sėkmę pasirinktume, visada bus LGK vartojimo būtinybė. Tačiau ugdymo kokybei, kalbėtojos nuomone, svarbūs ir kiti veiksniai: ar klausos negalia yra vienintelė, ar yra ir kitų; asmeniniai gabumai; šeimos indėlis į savo vaiko išsilavinimą; mokinio darbštumas. („Ar kurtieji pasirengę taip labai stengtis, savarankiškai mokytis, kaip girdintys bendraamžiai?“ – klausė viešnia.)

Pokyčiams nepasirengę. Diskusija taip pat atskleidė: neturime metodikos, kaip reikėtų dirbti naujuoju metodu. Taip pat – įrankių, kaip patikrinti, ar metodas veikia. Yra tik užsienio pavyzdžių, kurių, deja, tiesmukai nukopijuoti negalime (kalbėta ir apie tai, kad lietuvių kalba išskirtinai sudėtinga).

Viltys – į LKD. „Mes laukiame jaunosios kurčiųjų mokslininkų kartos“, – ryžtingai įsiterpė į diskusiją ŠMSM atstovė Daiva Vaišnorienė. – Juk suprantate, kad ne ministerija bus pagrindinė atitinkamų dokumentų rengėja?“ Teiginys susilaukė palaikymo. Girdintieji pedagogai pažadėjo: jei reikės praktikų patarimų, jie – visada šalia, bet iniciatyva turėtų būti LKD.

Dvikalbio ugdymo samprata. Prieš imantis naujo dokumento rengimo, L. Gervinskienė rekomendavo atidžiai išstudijuoti 2007 m. Dvikalbio kurčiųjų ugdymo sampratą. Pašnekovės nuomone, dokumento turinys iki šiol aktualus. Renginio dalyvė apgailestavo: kartą LKD jau parodė iniciatyvą, tada gimė samprata, bet ji atgulė į stalčių, taip ir nepradėta įgyvendinti. Teoriškai sumanyta eksperimentinė klasė, kurioje būtų ugdoma dvikalbiu metodu, taip ir nebuvo suburta. O jei būtų, šiandien jos ugdytiniai būtų suaugę žmonės, ir bent dalis atsakymų jau būtų turimi.

Pranešimai – permainų šaukliai? Galbūt ne taip, kaip įsivaizdavo kurčiųjų sistemos senbuviai, bet LKD lyderiai tądien pasirinko žengti bent mažą žingsnį pokyčių kurčiųjų ugdyme link. Pakvietė du asmenis su klausos negalia perskaityti pranešimus. Vieną – apie gerąją užsienio patirtį, parsivežtą iš stažuotės Galaudeto universitete (JAV). Kitą – apie tai, kokios pasekmės, jei asmeniui su klausos negalia nesuteikiama laiku natūraliai išmokstama kalba. Pateikiame keletą įžvalgų iš pranešimų, išklausytų per LGK vertėją.

LKD patalpose vyko diskusija dvikalbio kurčiųjų ugdymo klausimais.

K. Vaišnora. Iki 1988 m. Galaudeto universitetui (įkurtas 1864 m.) visada vadovaudavo girdintys asmenys. 1988 m. ir vėl buvo išrinktas girdintysis. Tuomet prasidėjo demonstracijos. Po jų – kardinalūs pokyčiai. Nuo tada Galaudeto universitetui vadovauti renkami tik kurtieji asmenys. Universiteto Taryba formuojama taip: 51 proc. narių yra kurtieji, 49 proc. – girdintieji. Kodėl tokia proporcija? Nes esą girdintieji kurčiųjų patirčių taip gerai niekada nesupras.

Naujam specialistui, pradėjusiam darbą Galaudeto įstaigoje, skiriami 3 metai išmokti gestų kalbos. Tuomet vertinamas jo GK mokėjimo lygis. Jei jis neatitinka reikalavimų, pedagogas atleidžiamas.

Galaudeto universitetas – dvikalbio ugdymo meka. Ten niekas neklausia, ar tu kurčias, ar girdintis, visus į būrį susieja gestų kalba. Medicininis požiūris neegzistuoja, bet labai skatinama kurtystės idėja.

Tėvai nevadovauja mokyklos politikai. Nelaikoma jų kompetencija teikti pastabas dėl ugdymo proceso.

I. Pečiulytė-Silaeva. Užsienio ekspertai teigia: pasaulį apėmusi nauja pandemija – įtraukusis ugdymas, kai kurtieji, nemokėdami savo pirmosios kalbos, jaučiasi tarp girdinčiųjų atskirti, nesuvokia savo tapatybės arba priskiria save ir tiems, ir tiems.

> Vyko diskusija apie lietuvių gestų kalbos svarbą ugdyme kurčiųjų pasiekimams.

Dažnai dėl nesėkmių „kaltinama“ klausos negalia, nors tikroji priežastis – pirmosios kalbos nebuvimas.

Tikras iššūkis, kad 95 proc. kurčiųjų gimsta girdinčiųjų šeimose. Girdintieji tėvai savo vaikus orientuoja į šnekamąją kalbą, o būtina orientuoti į dvi kalbas, nes vaikas, neturėdamas savo pirmosios kalbos (vienintelė natūraliai, be kliūčių išmokstama kurčio vaiko kalba yra gestų kalba), negali išreikšti savęs.

Labai svarbu, kad gestų kalbos vaikas išmoktų iki 5 metų. Tai pats imliausias kalbos mokymosi etapas. Jei iki to laiko kalba nesuteikiama, prasideda negrįžtamas procesas – kalbos nesuteikimas, arba deprivacija.

Psichologinei sveikatai kenkia socialinė aplinka, jei asmuo su klausos negalia negali joje visavertiškai dalyvauti. Tai tik kurtiesiems būdinga psichinės sveikatos sutrikimo priežastis.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Viešnios D. Vaišnorienė ir R. Juknevičienė.

Renginio šeimininkai: V. Lukošiūtė, P. Jurjonas, K. Vaišnora (lektorius).

LKD archyvo nuotr.

Pranešimą skaito I. Pečiulytė-Silaeva.

Liturginio paveldo ekspozicija dominikonų vienuolyne (Liškiava).

„Sabų troboje" prie dzūkiškų vaišių stalo.

LKNUC mokiniai sutvarkė J. Glembockio kapą.

Švietimo naujienos

Rasa RUSOVIČIŪTĖ
Ramunė BUIKAUSKIENĖ

Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro pedagogės atskleidė, kaip per švenčių tradicijų puoselėjimą stiprinamas mokyklos bendruomenės narių ryšys, pareigos supratimas, formuojama istorinė atmintis.

Turiningai paminėjome Mokytojų dieną

LKNUC jau tapo tradicija per Tarptautinę mokytojų dieną keliauti po Lietuvą. Šiemet spalio 10-ąją pedagogai vyko į Dzūkiją. Pažintinė kelionė prasidėjo nuo XVII–XVIII a. architektūros paminklo – Liškiavos Švč. Trejybės bažnyčios ir dominikonų vienuolyno ansamblio aplankymo. Gidė Reda mums papasakojo apie Liškiavos kaimelio ir parapijos svarbiausius istorinius įvykius, supažindino su XVII a. dominikonų atsiradimo ir gyvenimo Liškiavoje istorija. Pedagogai turėjo galimybę bažnyčios, nuostabaus vėlyvojo baroko statinio, rūsyje pamatyti atviruose stikliniuose karstuose palaidotus šventovę ir vienuolyną stačiusius vienuolius dominikonus. Taip pat vienuolyno rūsyje aplankėme liturginio paveldo ekspoziciją.

Vėliau vykome į Druskininkus. M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių proga su menotyrininke gide Aušra pasivaikščiojome po dailininko ir kompozitoriaus vaikystės vietas. Iš gidės sužinojome, kur būsimasis menininkas mėgo palydėti saulę, kada ir kur prasidėjo jo muzikinė karjera, kokias pravardes sugalvojo savo broliams ir seserims, kokių lauktuvių parveždavo namiškiams, grįždamas iš mokslų Varšuvoje, Leipcige. Taip pat išgirdome kitų, knygose neaprašytų istorijų. Senosiose Druskininkų kapinėse uždegėme atminimo ir pagarbos žvakutę M. K. Čiurlionio tėvams ir seseriai.

Pažintį su Dzūkija užbaigėme viešnage pas svetingus dzūkus „Sabų troboje“. Čia mus pasitiko *su cikrai dzidziule dzūkiška širdzimi gaspadinė* (kas reikštų: tikrai didelės širdies, arba tikrai širdinga, šeimininkė), kurios dėka ragavome tradicinio Dzūkijos paveldo – bulvinių bandų ant džiovintų kopūstų lapų su *daryciniu* (pagardu, kuris gaminamas iš naminės varškės ir grietinėlės). O kad bandos geriau virškintųsi, *rozu visi* (visi kartu) su Druskininkų miesto kapela linksmai *pavečerojom* (pavakarojome).

Išvykos diena pralėkė akimirksniu. Grįžome gerokai vėliau nei planavome, bet geros nuotaikos ir kupini neišdildomų prisiminimų.

Džiugu, kad šiemet prisijungė nemažas pulkas kurčiųjų pedagogų. Nuoširdžiai dėkojame LKNUC lietuvių gestų kalbos vertėjoms Rūtai Bieliukei ir Emilijai Sabaliauskaitei už vertimą išvykos metu.

Kurčiųjų mokyklos mokytojai Mokytojų dieną paminėjo išvyka. Apsilankė Liškiavos bažnyčioje ir vienuolyne. Druskininkuose klausėsi pasakojimo apie Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gyvenimą, uždegė žvakelę ant menininko artimųjų kapų. Apsilankė dzūkų troboje (name) ir valgė dzūkiškų bandų. Tai krosnyje keptas bulvių plokštainis.

Tęsiame Vėlinių tradiciją

LKNUC mokiniai tęsia gražią Vėlinių tradiciją. Po pamokų 8 klasės mokiniai Milana, Titas ir Matas bei IV gimnazijos klasės mokinys Augustas nuvyko ir sutvarkė žymaus surdopedagogo Jono Glembockio kapavietę, pasodino gėlę ir uždegė žvakelę. LKNUC mokiniai visi kartu paaukojo lėšų gėlei ir žvakei.

Kurčiųjų mokinių bendrystė, sąmoningumas ir pagarba istorijai padeda išlaikyti mūsų mokyklos tradicijas gyvas.

Surdopedagogas Jonas Glembockis yra tas asmuo, kuris sukūrė vienos rankos pirštų abėcėlę. Po Antrojo pasaulinio karo kurtieji Vilniuje dar naudojo dviejų rankų pirštų abėcėlę, kuri prieškario metais buvo paplitusi ir tarp Kauno kurčiųjų mokinių. J. Glembockiui ši sistema atrodė nepatogi, todėl jis ėmėsi kurti naują – vienos rankos pirštų abėcėlę, pritaikytą lietuvių kalbai.

Remdamasis kalba, kuria kurtieji bendravo prieškario laikų Vilniuje (tuomet – lenkų valdymo metai), J. Glembockis lietuvišką abėcėlę sukūrė iš lenkiškos, ją patobulindamas ir pritaikydamas mūsų kalbai. Pedagogas pats rodė rankų pozas, o piešimo mokytoja J. Štelbienė jas piešiniais atvaizdavo.

Ši J. Glembockio sukurta vienos rankos lietuviška pirštų abėcėlė sėkmingai naudojama ir šiomis dienomis – ji tapo svarbia mūsų kurčiųjų bendruomenės kultūros ir bendravimo dalimi.

R. Rusovičiūtės ir LKNUC archyvo nuotr.

Ant J. Glembockio kapo uždegė atminimo žvakelę.

Mokykla gerbia Vėlinių tradicijas. Kasmet mokiniai aplanko ir sutvarko mokykloje dirbusių kurčiųjų mokytojų kapus. Šiemet vėl lankė mokytojo Jono Glembockio kapą. Mokytojas sukūrė vienos rankos lietuvių kalbos pirštų abėcėlę.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

N. Kučinskienė: vadovauti kurčiųjų organizacijai – vadinasi, pasišvęsti

Kalbino
Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Šiandien kiekvieno profesionalo atsakomybės lauką nuolat „atakuoja“ pokyčiai. Juos paversti organizacijos stiprybėmis geba tik didžiule kantrybe, atkaklumu ir organizaciniais gabumais pasižymintys lyderiai. Mūsų herojė **Nijolė KUČINSKIENĖ** tokia ir buvo. 29 metus, nepaisydama permainų audrų, atkakliai kreipė LKD Alytaus skyriaus laivą į ateitį. Šiandien su pareigas paliekančia vadove apie trijų dešimtmečių džiaugsmus ir vargus kalbamės atvirai, rožiniais stiklais akinius pastūmusios į šalį.

Vadovės N. Kučinskienė ir L. Mizerienė.

Prašysime atsigręžti į Alytaus kurčiųjų bendruomenės kūrimosi pradžią.

Apie Alytaus kurčiųjų organizaciją sužinojau apie 1978 m., kai dar mokiausi Kauno prigirdinčiųjų mokykloje-internate (dabar – KPDUC skyrius). Tuomet organizacijai buvo sudarytos geros sąlygos: visas namas priklausė kurtiesiems, jame gyveno ir pirmininkas Romas Baranauskas. Nesu visiškai tikra dėl istorijos, kaip patalpas gavome, o vėliau praradome, bet girdėjau, kad grįžę tremtiniai susigrąžino pastatą. Šiuo metu ten veikia „Rixa“ kepyklėlė. Gaila, buvo gera vieta ir geros patalpos miesto centre. Menu, kaip a. a. Henrikas Juchnevičius (LKD pirmininko pavaduotojas) priekaištavo: „Blogai, kad neišsaugojote. LKD daug lėšų investavo į šį pastatą, o dabar jį atėmė, nekovojote.“ Tuo metu nedalyvavau organizacijos veikloje. Buvau jauna, ką tik baigusi mokyklą, tik pradėjau dirbti. Netrukus ištekėjau, gimė vienas, vėliau – kitas vaikas. Ne pramogos rūpėjo.

Buvo iki manęs dar keli pirmininkai (kas juos rinko, kas paskyrė, nežinau): jau Amžinybėn iškeliavę P. Tumosa ir O. Bikulčienė. Pastaroji neišbuvo nė metų. Tuomet „priklausėme“ Kaunui. Ir buvo taip, kad 1996 m. vadovauti organizacijai išrinko mane. Pagrindinė mano darbovietė tuo metu buvo siuvimo įmonė „Dainava“. Kai pradėjau dirbti organizacijos pirmininke, neturėjome nieko: nei patalpų, nei baldų. Kreipėmės į savivaldybę. Skyrė patalpas rūsyje, Žiburio gatvėje. Nebuvo patogumų, bet užtat buvo vieta susiburti. Žmonės buvo aktyvūs. Kartą per savaitę po darbo siuvykloje skubėdavau į klubą susitikti su bendruomene. Ten bendravome, diskutavome, vakarojome. Jei atvirai, jau net nepamenu, kas davė draugijos narių sąrašą. Tas sąrašas buvo sudarytas 1979 metais. Ar galite įsivaizduoti, kokį darbą teko atlikti tikrinant visus gyvus ir mirusius narius?! Paaiškėjo, kad daug žmonių jau iškeliavę Anapilin arba išsikėlę gyventi kitur. 1997 m. pagal geografinį suskirstymą buvome priskirti Vilniaus KC. Parengėme organizacijos įstatus, tapome atskira įstaiga su savo spaudu, sąskaita banke.

Tuomet jokių projektų nerengėme, bet veiklų dėl to netrūko. Po keleto metų gavome patalpas, kuriose veiklą tęsiame ir dabar (Vilties g. 34). Iš pradžių glaudėmės mažame kabinetuke, tiesa, įėjimas buvo atskiras. Kai sueidavo daug žmonių, vietos buvo mažokai, bet vis tiek buvome patenkinti. Netrukus atsilaisvino daugiau kabinetų, nes iš ten į didesnes patalpas išsikėlė rajoninė „Vilties“ organizacija. Kreipėmės į tuometį merą, rašėme raštus prašydami skirti mums didesnę patalpą ir galų gale buvome išgirsti. Tuomet, kaip minėjau, jokių projektų nerengėme, daug ką darėme savo iniciatyva, pasitelkę vien savo gebėjimus, todėl, kad iš tikrųjų to norėjome. Radosi norinčiųjų burtis į pantomimos būrelį, imituoti dainas, šokti pramoginius šokius. Viską darėme savarankiškai, vieni kitus pataisydami, patardami. Ne kartą savo scenos meną pristatėme LKD meno šventėse.

Kokius etapus per savo vadovavimo organizacijai laikotarpį išskirtumėte?

Teko dirbti net prie 5 LKD vadovų. Suprantama, su kiekvienu mezgėsi savita komunikacija. Visus vadovus gerbiau ir jie su manimi skaitėsi, padėjo, patarė. Ypač šilti santykiai buvo, kai LKD vadovavo K. Vaišnora.

Kaip minėjau, kai pradėjau dirbti, „priklausėme“ Kaunui, paskui „atsidūrėme“ po Vilniaus „skėčiu“. Taigi, vien pagal priklausomybės kriterijų jau būtų du veiklos etapai. Mano galva, mums ypač palankūs buvo 2012–2014 m., kai projektines paraiškas savivaldybėms rengėme patys. Gaudavome finansavimą ir tvarkėmės savarankiškai. Turėjome užimtumo būrelį. Paskui – nauji reikalavimai, neįgalumo procentų skaičiavimas... Nemažą dalį narių teko „atsijoti“. Sumažėjo asmenų projektinėse veiklose, mažėjo finansavimas. Buhalteriui galėjome mokėti tiek, jog niekas nesutiko dirbti už tokį mažą atlygį, tai pasisiūlėme jungtis prie Alytaus neįgaliųjų organizacijos.

Su jais bendrą projektą vykdėme 3 metus. Reikia pripažinti, kad visą tą laiką buvome podukros vietoje. Pirmais antrais metais dar lyg ir

Svečiuose – Vilniaus KC direktorė R. Paulauskienė.

Su kurčiųjų bendruomenės nariais miesto parke.

29 metus Alytaus kurčiųjų organizacijai vadovavo **Nijolė Kučinskienė**.
Ji papasakojo, kad anksčiau kurtieji buvo aktyvesni.
Vaidino, šoko, dainavo dainas gestų kalba.
Vėliau dar dalyvavo rankdarbių būrelyje.
Dabar kurtiesiems svarbiausia gauti paslaugas.
Didžiausios problemos, kad kurčiųjų Alytuje mažėja, liko tik 50, kad mieste labai trūksta darbo.
Vadovė papasakojo apie save. Kad savo gyvenimą paskyrė kurčiųjų reikalams.
Kad labai myli savo anūkus, Alytaus miestą.
Jai patinka skaityti, gaminti rankdarbius ir keliauti.

nieko tokio, o trečiais – jau visai prastai. Kreipėmės į savivaldybę, pirštu baksnojome ir rodėme, kurios projektinės lėšos skirtos kurtiesiems, jie tai matė, bet neįgaliųjų organizacija nenorėjo atiduoti mums priklausančių lėšų, ir viskas. Trečiaisiais metais nuo pat sausio iki rugsėjo bendravome tik raštais, bet taip ir neatgavome, ką savivaldybė buvo skyrusi kurtiesiems. Tuomet ir pasiprašėme po LKD Vilniaus KC sparnu. Iki dabar Vilnius kuruoja mūsų vykdomas socialines paslaugas.

Kokia šiandien Alytaus kurčiųjų bendruomenė? Ar aktyviai naudojasi akredituotomis socialinėmis paslaugomis? Kokios veiklos alytiškius buria draugėn?

Šiuo metu ženkliai sumažėjo narių. Nemažai yra išvykę į užsienį dirbti arba persikėlė gyventi į kitus miestus. Nemažai mirė. Mieste turime 50 narių. Jų aktyvumas skirtingas. Rajone išvis padėtis tragiška. Ten gyvena senyvo amžiaus asmenys. Sunku su jais palaikyti ryšį. Galvos sopulys – transportas. Aš nevairuoju, tad negaliu nuvykti pas juos sužinoti, kas ir kaip. Laiškus rašau, bet atsakymų, deja, nesulaukiu. Pastebėjome, kad po pandemijos žmonės tapo pasyvesni, mažiau dalyvauja, sunkiau juos sudominti bet kokia veikla.

Akredituotas socialines paslaugas asmenims su negalia bendruomenėje teikiame 13 miesto ir 1 rajono asmeniui. Paslaugų gavėjų sąrašas galėtų būti ilgesnis, bet vieni nenori, o kiti neatitinka reikiamų kriterijų. Sumažėjo narių dėl nedarbo. Alytuje nedarbas yra didelė problema. Todėl asmenys su klausos negalia čia tikrai nėra pirmas darbdavių pasirinkimas. Neslėpsiu, kurčiųjų įvaizdžiui pakenkė ir keletas asmenų ne draugijos narių, ir turime štai tokį rezultatą. Nenori priimti žmogaus su klausos negalia, nes prieš tai ten dirbęs paliko negerą įspūdį. Darbdavių manymu, visi panašūs... Jaunimas nenoriai jungiasi prie organizacijos. Atbaido nario mokestis. Argumentuoja, kad kam stoti, jei ir taip viską gauna, kas priklauso, be narystės. Manau, kitur rajonuose irgi panaši padėtis.

Po LKD Alytaus skyriaus vadovo rinkimų. V. Lukošiūtė pristato programėlę „LGK vertimai".

N. Kučinskienės albumo nuotr.

Organizuojame ekskursijas, keliones, bet jų nėra daug. Žmones stabdo tai, kad už keliones reikia mokėti. Nuo senų laikų likęs įprotis viską gauti nemokamai. Reikia visiems kartu susimokėti už kurą ir važiuoti norėjusieji staiga atsisako. Pabuvojome Merkinėje. Ten aplankėme kraštotyros muziejų, grožėjomės miestelio pastatais, buvome prie Adolfo Ramanausko-Vanago paminklo, nuvažiavome į Merkinės piramidę. Taip pat vykome grybauti. Lankėmės Druskininkuose.

Benjaminas Kučinskas, mano a. a. vyras, nuveždavo, kur panorėdavome, kai jo nebeliko, į kelionę išsiruošti sunkiau. Samdyti autobusą, jei tik keletas narių ketina važiuoti, yra per brangu. Na, o svarbiausias metų šventes: Velykas, Kalėdas, Tarptautinę kurčiųjų žmonių dieną – švenčiame visada.

Minėjote, kad iki šiol esate Vilties g. patalpose. Ar jums ten ne ankšta?

Esame perkelti gal jau į trečią kabinetą. Nėra jis visai mažas, apie 20 kv. m. Bet jei susirenka daug žmonių, suprantama, kad ankštoka. Naudojamės bendra sale susirinkimams. Turėjau norą (kai santykiai 2019 m. su neįgaliųjų organizacija tapo įtempti) prašytis kitų patalpų. Yra Alytuje bendruomenės centras. Ten yra ir neįgaliųjų organizacijų, su jų vadovais esu pažįstama, tai puse lūpų prasitarė, kad ten yra laisvų kabinetų. Tuomet su savivaldybės socialinės paramos skyriaus vedėja kalbėjau apie tai, tačiau ji paneigė tokią informaciją. Taip ir likome čia, kur esame dabar. Apmaudu, kad nepavyko persikraustyti.

Ar toli nuo kurčiųjų bendruomenės pastato įsikūrę Alytaus gestų kalbos vertėjai? Ar pakanka LGK vertimo paslaugų?

Kai prireikia vertimo paslaugų, užsakome, darbuotojos atvyksta, išverčia ir po vertimo išeina. Anksčiau vertėjos dirbo kartu su manimi tame pačiame kabinete. Buvo patogu, visiems smagu, gerai. Dabar jau apie 12–13 metų, kai išsikėlusios visai kitur. Randasi buvusiame Alytaus apskrities viršininko administracijos pastate, adresu Naujoji g. 2. Tolokai nuo mūsų būstinės ir jas pasiekti yra tik vienas kelias – pėsčiomis.

Visą laiką kalbėjomės tik apie darbą. Ponia Nijole, norėtume daugiau sužinoti apie Jus.

Esu alytiškė iki kaulų smegenų: gimiau ir augau čia; šeimoje buvau vienintelis vaikas. Mano gimtasis miestas man yra labai gražus, čia geriausia. Išvykau iš Dzūkijos sostinės tik mokytis, tuomet 10 metų gyvenau Kauno mokykloje-internate. Po mokslų iš karto grįžau. Įsidarbinau Alytaus medvilnės kombinate ričiuotoja, ten išdirbau 8 metus. Gimus vaikams tapo sunku dirbti trimis pamainomis, išėjau. Beje, netrukus po to kombinatas bankrutavo. Po keleto metų isidarbinau siuvimo įmonėje „Dainava". Ten dirbau 13 metų, plėšiausi per du darbus. Atėjo metas, kai dėl stuburo problemų turėjau atsisakyti siuvimo, likau dirbti tik kurčiųjų organizacijoje. Mano vaikai jau užauginti, turi savo šeimas. Džiaugiuosi anūkais, kurie yra didžiausi pagalbininkai buityje.

Darbą kurčiųjų organizacijoje palieku vertinti kitiems. Dirbau kaip mokėjau, kaip liepė širdis, ką ji sakė, taip ir dariau. Na, o aš pagaliau be sąžinės graužaties galėsiu atsidėti savo pomėgiams – knygų skaitymui (ypač mėgstu detektyvines istorijas) ir rankdarbiams. Ir iki šiol esu nemažai jų pagaminusi, tiesa, priešokiais, nuvogdama laiko nuo kitų veiklų, jų daug išdovanojau draugams. Dabar laikas išbandyti naujas rankdarbių rūšis. Galva pilna idėjų, kad tik pakaktų jėgų jas įgyvendinti.

Dar svajoju pakeliauti. Po 44 metų bendro gyvenimo metų netekau vyro, tad kelionėms teks paieškoti kompanijos. (Moteris akivaizdžiai nuliūsta.) Teiravotės, kodėl traukiuosi iš pareigų? Atėjo laikas. Jau prieš keletą metų buvau nusprendusi trauktis, tačiau taip ir neradau, kas mane pakeistų. Žinia, šiose pareigose atlyginimas nedidelis, tai, sakyčiau, ne darbas, bet pasišventimas kurtiesiems. Pagaliau atsirado man pamaina, džiaugiuosi galėdama užleisti vietą jaunimui. (Šypsosi.)

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

DI atveria naują komunikacijos erą

(Tęsinys)

Tęsiame pasakojimą apie dirbtinio intelekto (DI) pažangą vertimo iš šnekamųjų kalbų į gestų kalbas srityje.

Ar DI tikrai gali išversti kultūrą ir tapatybę?

DI atliekamo gestų kalbos vertimo atsiradimas atveria įdomias filosofines diskusijas apie kalbos, bendravimo ir tapatybės prigimtį. Kalba yra daugiau nei tik apsikeitimo informacija priemonė – kalba yra glaudžiai susijusi su kultūra ir saviraiška. Gestų kalbos, turinčios turtingą vizualinę-erdvinę gramatiką, nėra tiesiog gestais atliekamos šnekamųjų kalbų versijos, tai yra atskiros kalbinės sistemos, turinčios savo unikalią istoriją ir kultūrinę reikšmę.

Įtraukdami dirbtinį intelektą į šią subtilią ekosistemą, turime apsvarstyti pasekmes. Ar DI veiks kaip tikras tiltas, skatinantis supratimą ir įtrauktį, o gal, priešingai, – jis supaprastins bendravimą ir taip sumažins gestų kalbų turtingumą ir įvairovę?

Kaip teigia Galaudeto universitetas, vedančioji kurčiųjų institucija, labai svarbu, „kad kuriant ASL (amerikiečių gestų kalba – *red.*) mokymo duomenų bazę būtų naudojami vaizdo įrašai su kurčiaisiais gestų kalbos vartotojais, atstovaujančiais gestų kalbos bendruomenių įvairovei.“ Universitetas įspėja nenaudoti vaizdo įrašų su pradedančiaisiais gestų kalbos vartotojais ar girdinčiais vertėjais, nes tai gali lemti prastos kokybės, šališkus rezultatus, kurie sumenkina autentiškas bendruomenės kalbos tradicijas. Ši nuomonė pabrėžia į žmogaus poreikius orientuoto DI kūrimo svarbą, užtikrinant, kad technologijos padėtų įgalinti ir sujungti, o ne pakeisti ar marginalizuoti (daryti nesvarbų).

Kaip DI keičia realų pasaulį

DI gestų kalbos vertimo poveikis juntamas įvairiose srityse.

Švietimas: įsivaizduokite, kad kurtieji studentai gauna DI paskaitų vertimą realiuoju laiku – taip mokymosi aplinka tampa įtraukesnė ir prieinamesnė. Bandymai jau vykdomi. Bandomosios programos jau tyrinėja šias galimybes, suteikdamos kurtiesiems studentams lygiateisiškesnę mokymosi patirtį.

Sveikatos apsauga: DI vertimas gali žymiai pagerinti gydytojo ir paciento bendravimą, užtikrindamas tikslų medicininės informacijos ir gydymo planų supratimą. Tai gali lemti geresnius gydymo rezultatus ir didesnį pacientų pasitenkinimą. Tai yra svarbus aspektas, nes tyrimai rodo, kad kurtieji dažnai patiria rimtų komunikacijos sunkumų gydymo įstaigose.

Klientų aptarnavimas: įmonės gali pagerinti savo prieinamumą įdiegdamos DI gestų kalbos vertimą klientų aptarnavimo srityje. Tai leistų teikti kokybiškesnes paslaugas kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų bendruomenei.

Kasdieniai bendravimo atvejai: nuo kavos užsakymo iki dalyvavimo viešuosiuose renginiuose. DI vertimas realiuoju laiku išmaniuosiuose telefonuose ar nešiojamuose įrenginiuose galėtų panaikinti komunikacijos barjerus kasdienėse situacijose ir skatinti didesnę socialinę įtrauktį.

Įkvepiantis pavyzdys – „Hand Talk“ programėlė, kuri naudoja virtualius animuotus vertėjus Hugo ir Mayą, verčiančius sakytinę kalbą arba rašytinį tekstą į brazilų, amerikiečių ir britų gestų kalbas. Ši programėlė, kurią JT pripažino geriausia socialine programėle pasaulyje, suteikia milijonams žmonių smagią ir prieinamą galimybę mokytis ir bendrauti.

Kokie iššūkiai ir galimybės laukia?

Nepaisant įspūdingos pažangos, vis dar yra iššūkių, kuriuos reikia įveikti. Gestų kalbos yra nepaprastai sudėtingos: jose yra regioninių dialektų, skirtingų gestų stilių, taip pat nemanualinių elementų (veido išraiškų, kūno laikysenos), kurie perteikia svarbią gramatinę ir emocinę informaciją. Norint išmokyti DI modelius tiksliai suprasti ir išversti tokio sudėtingumo lygio tekstą, reikia didžiulio kiekio aukštos kokybės duomenų ir sudėtingų algoritmų.

Vienas didžiausių barjerų – standartizuotų, aukštos kokybės duomenų rinkinių trūkumas. Europos gestų kalbos vertėjų forumas (EFSLI) ragina nustatyti aiškias taisykles, kurios užtikrintų, kad gestų kalbų DI sistemoms

DI sugeneruotas piešinėlis apie GK vertimą.

Dirbtinis intelektas (DI) atveria didesnes galimybes studentams: jau paskaitų metu jie gali gauti iš šnekamosios kalbos į rašto kalbą išverstus konspektus. Nuo kavos užsakymo iki viešų renginių – visur vertimui galima panaudoti DI. Dabar svarbiausia DI išmokyti versti kokybiškai, nepakenkiant gestų kalbų įvairovei.

būtų taikomi tokie pat aukšti standartai kaip ir šnekamųjų kalbų sistemoms. Organizacija pabrėžia, jog, nors technologijos gali pagerinti prieinamumą, jos neturi pakeisti gyvybiškai svarbaus žmonių vertėjų vaidmens ar pakenkti bendravimo kokybei.

Vis dėlto galimybės yra milžiniškos. DI toliau tobulėjant, galime tikėtis dar tikslesnių, subtilesnių ir patogesnių gestų kalbos vertimo įrankių.

Kelionė link sklandaus bendravimo visiems yra nuolatinis procesas, tačiau DI „atliekamas“ gestų kalbos vertimas yra labai didelis žingsnis į priekį. Pasinaudodami technologijų galia ir bendradarbiaudami su kurčiųjų bendruomene, galime sukurti ateitį, kurioje komunikaciniai barjerai bus vis labiau šalinami, o gestų kalbų turtingumas ir grožis bus visų vertinamas ir suprantamas.

Iš anglų kalbos vertė **Joana VANAGIENĖ**
Šaltinis: https://medium.com/@larrydelaneyjr

Vertėjai mokėsi dirbti ekstremaliomis sąlygomis

Rugsėjo 19 d. Lietuvių gestų kalbos vertėjų asociacija (LGKVA; *www.lgkva.lt*), vykdydama Krašto apsaugos ministerijos iš dalies finansuojamą projektą, surengė specializuotus mokymus „Gestų kalbos vertėjų darbas konfliktinėse zonose – užsienio patirtis“.

Kristina RIMKIENĖ

Pasiruošimas dienai X. Mokymai buvo skirti LGK vertėjų profesiniam tobulėjimui ir pasirengimui netikėtoms, sudėtingoms situacijoms. Tokių mokymų svarbą diktuoja tarptautinė politinė situacija. Daugumos įstaigų darbuotojai įgyja specifinių mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo žinių, kaip pasiruošti dienai X.

Mokymų lektorė dr. Sara Lanesman.

LGKVA archyvo nuotr.

Vertėjų tikslas – pasirengti darbui krizių metu.

Vyko gestų kalbos mokymai vertėjams, kaip dirbti sudėtingomis sąlygomis. Pavyzdžiui, prasidėjus karui. Mokymus vedė lektorė iš Izraelio **Sara Lanesman**. Izraelis ilgai kariavo, dėl to turi patirties, kaip dirbti vertėjams karo sąlygomis.

Lektorė iš Izraelio. Mokymus vedė lektorė iš Izraelio dr. Sara Lanesman – tarptautiniu mastu pripažinta gestų kalbos lingvistikos ir sociolingvistikos ekspertė, Izraelio gestų kalbos vertėja, Izraelio švietimo ministerijos Gestų kalbos skyriaus vadovė. Pirmoji mokymų dalis vyko kontaktiniu būdu Kaune, antroji – spalio 17 d. nuotoliniu formatu, kad juose galėtų dalyvauti dar daugiau LGK vertėjų.

Informacijos prieiga ir sparta. Dr. S. Lanesman pristatė, kaip Izraelyje užtikrinama kurčiųjų informacijos prieiga ekstremalių situacijų metu. Ji dalijosi daugybe pavyzdžių ir vaizdo įrašų, parodančių, kaip svarbu tinkamai organizuoti komunikaciją, kad kurtieji visada gautų aiškią ir tikslią informaciją. Taip pat lektorė nemažai kalbėjo ir apie pačių vertėjų darbą, greitus informacijos perdavimo būdus, supažindino su gestų kalbomis, kuriomis bendraujama jų šalyje.

Gestų kalbos Izraelyje. Pagrindinė gestų kalba yra izraeliečių, dar yra vartojamos rusų, alžyriečių, arabų ir beduinų – pagal valstybės mažumų gyvenamuosius regionus. Izraeliečių gestų kalba (IGK) yra jauna gestų kalba, gyvuojanti apie 90 metų, ją vartoja apie 15 tūkst. žmonių, iš viso tik trys ar keturios gestų kalbos vartotojų kartos. Izraelyje yra apie 15 tūkst. kurčiųjų žmonių ir dar apie 200 tūkst. įvairaus laipsnio klausos sutrikimą turinčių asmenų.

Trūksta gestų karine tematika. Mokymų metu dalyviai ne tik klausėsi, bet ir aktyviai dirbo grupėse, atliko praktines užduotis, analizavo realius pavyzdžius ir dalijosi savo patirtimi. Aptarimo metu prieita išvados, kad LGK yra per mažai gestų karine tematika (pvz., ginklų pavadinimai, kariniai laipsniai ir pan.).

Izraelio praktika. Vertėjai turėjo galimybę susipažinti su Izraelio praktika: geriau suprasti darbo ypatumus konfliktinėse zsonose, sustiprinti komandinio darbo įgūdžius, pasidalinti profesine patirtimi diskusijose su kolegomis, daugiau sužinojo apie tarptautinę gestų kalbą.

Mokymų naudos. Šie LGKVA organizuoti mokymai dar kartą parodė, kad tarptautinė patirtis įkvepia augti. Dalyviai įgijo naujų žinių, sustiprino bendruomeniškumo jausmą ir išsinešė vertingų įžvalgų. Organizatoriai apie mokymus išgirdo daug gerų atsiliepimų. Labai šiltai apie LGK vertėjus atsiliepė ir pati lektorė Sara: „Nesitikėjau tokio šilto priėmimo, dalyvių aktyvumo užduodant klausimus, įsitraukimo į diskusijas. Jūsų šalies vertėjai – nuostabūs žmonės ir man buvo garbė ir džiaugsmas dalintis žiniomis su jais.“

Parengs rekomendacijas. Remiantis mokymų metu sukaupta patirtimi, bus parengtos rekomendacijos gestų kalbos vertėjams, kaip veikti ekstremaliose ar krizės situacijose. Parengtas dokumentas bus išverstas į gestų kalbą ir paskelbtas LGKVA interneto svetainėje, kad būtų prieinamas visiems bendruomenės nariams.

Komentaras. LGKVA prezidentė Virga Rimkuvienė įvertino esamą LGK vertėjų tobulinimosi situaciją ir apie mokymus komentavo taip: „Lietuvoje mes tokių renginių, kaip šie mokymai, labai stokojame. Šalies viduje kol kas tarptautinio akademinio lygio lektorių bei postudijinių mokymų bazės neturime. Džiaugiuosi, kad asociacija antri metai dirba dėl to, kad rastume galimybių pasikviesti aukštų kompetencijų užsienio lektorių ir prisidėti prie LGK vertėjų kvalifikacijos tobulinimo.“

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Kurčiųjų meno pasaulyje

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

2025 m. VšĮ Vilniaus kurčiųjų centras pakvietė šalies viešųjų bibliotekų lankytojus, kurčiųjų bendruomenės narius pažinti turtingą pasaulio kurčiųjų meno istoriją.

Renginių metu pristatyti žymūs pasaulio kurtieji dailininkai, kurčiųjų dailininkų judėjimo de'VIA atstovai bei eksponuoti Lietuvos kurčiųjų menininkų darbai – tų, kurie baigė dailės studijas atkurtos Nepriklausomybės laikotarpiu.

Šiais metais projekto „Kurčiųjų meno pasaulis – pamatykime ir susipažinkime 2025“ partnerėmis tapo: Joniškio rajono savivaldybės Jono Avyžiaus viešoji biblioteka, Radviliškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Šakių rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka, Vilniaus rajono savivaldybės Centrinė biblioteka. Šiose bibliotekose buvo surengtos menininkų Ievos Augaitytės, Silvanos Hacking, Lino Podiriakos ir Vytauto Vanago darbų parodos bei vyko paskaitos apie kurčiųjų meno istoriją.

Po kiekvienos parodos atidarymo – dar viena ypatinga patirtis kurčiųjų bendruomenės nariams: teminė-edukacinė ekskursija po regioną, kuriame vyko renginys. Šias ekskursijas vedė gidai, o visa informacija buvo verčiama į lietuvių gestų kalbą.

Projektą „Kurčiųjų meno pasaulis – pamatykime ir susipažinkime 2025“ finansuoja Lietuvos kultūros taryba.

VKC archyvo nuotr.

Parodos atidarymas Vilniaus r. sav. Centrinėje bibliotekoje.

Nuo 2016 m. Vilniaus kurčiųjų centras, pristatydamas pasaulio kurčiųjų meno istoriją, jau surengė parodas 40 šalies bibliotekų. Iki naujų susitikimų!

VKC inf.

Ekskursija po Radviliškį.

LOSF archyvo nuotr.

Orientavimosi sporto rinktinės treneris L. Drazdauskas ir lyderė A. Atgalainė.

A. Četkausko nuotr.

Graikų ir romėnų imtynininkas M. K. Sinkevičius.

Deflimpinių žaidynių išvakarėse – trenerių galvų skausmas

Nenumaldomai artėja lapkričio vidurys, kuomet Japonijoje prasidės deflimpinės žaidynės – svarbiausias kurčiųjų sportininkų ketverių metų rungtyniavimo ciklo įvykis.

Česlovas KAVARZA

Lietuvos delegacija – viena iš 100

Į Tekančios saulės šalį rengiasi skristi didelė Lietuvos delegacija, kurią sudarys vyrų ir moterų krepšinio rinktinės, imtynių, lengvosios atletikos, badmintono, orientavimosi sporto, paplūdimio tinklinio, stalo teniso atstovai. Iš viso kurčiųjų vasaros žaidynėse dalyvaus daugiau nei 40 klausos negalią turinčių Lietuvos sportininkų. Kartu su jais vyks treneriai, medikai, gestų kalbos vertėjai.

Lapkričio 15–26 dienomis Japonijos sostinėje Tokijuje vyksiančios 25-osios žaidynės Lietuvos sportininkams bus iš eilės 9-osios apsigaubus Trispalve. Mūsų kurtieji atletai pirmąkart šią vėliavą vežėsi 1993 m. į Bulgarijos sostinę Sofiją. Japonijoje laukiama apie 6 tūkst. dalyvių iš maždaug 100 valstybių. Medalius išsidalins 21 sporto šakos atstovai.

Tarp vyrų krepšininkų – arši kova dėl vietos rinktinėje

Vyrai krepšininkai žaidynėms rengiasi pagal planą, iki spalio pabaigos jiems dar buvo surengta viena treniruočių stovykla. „Pradėjome rengtis rugpjūčio mėnesį. Fizinį pasirengimą derinome su individualiu darbu. Dabar sunkaus darbo mažiau, daugiau taktikos, derinių, – atskleidė treneris Rolandas Rakutis. – Sezoną pradėjome Regionų krepšinio lygos (RKL) B diviziono čempionato rungtynėmis su Lietuvos sporto universiteto komanda. Artimiausiu metu varžybų tik daugės. Siekiame, kad iki deflimpinių žaidynių krepšininkai pasiektų optimalią sportinę formą. Juntama, kad vyrams po treniruočių stovyklos, sunkių pratybų taikikliai „nusimušę“. Skirsime daugiau dėmesio metimams.“

R. Rakutis sulaukė ir labai nemalonios žinios. „Treniruotės metu pasitempė kelį Karolis Birieta. Tikėjomės, kad trauma nebus sunki ir patyręs krepšininkas, pastarosiose Europos pirmenybėse Ispanijoje buvęs pripažintas naudingiausiu žaidėju, vyks į žaidynes. Deja, gydytojai pasisakė griežtai. Tad nuostolis rinktinei – labai didelis“, – apgailestavo rinktinės vairininkas.

Galutinis 12-ukas, skrisiantis į žaidynes, bus žinomas lapkričio 7-ąją, po paskutinių RKL rungtynių prieš kelionę. Į jį pretenduoja 2024 m. Senojo žemyno vicečempionais tapę 12 krepšininkų ir 6 kandidatai. Tad kova tarp vyrų labai įtempta.

Krepšininkių rinktinėje klaustukų mažiau

Panašiai sklandžiai, tik be nemalonių žinių, kelionei į Japoniją rengiasi moterys krepšininkės. „Pasirengimas vyksta pagal planą. Kartais net viršijame lūkesčius, – pasidžiaugė vyriausiasis treneris Andrius Vaicekauskas. – Po treniruočių ir varžybų gausos normalu, kad pasijautė nuovargis. Dėl jo atsirado vienas kitas negalavimas. Tačiau krepšininkes ruošiame tokioms sąlygoms, kokios bus deflimpiadoje. Vienos prisirinks pražangų, kitos pavargs. Reikės daug žaisti.“

Moterų rinktinės strategui dėl 12-uko teks mažiau laužyti galvą. Rinktinės sąraše yra 14 krepšininkių. Į „LKSK-Patriočių“ ekipą suburtos krepšininkės sėkmingai pradėjo sezoną – iškovojo lengvą pergalę Lietuvos moterų krepšinio lygos B diviziono čempionato pirmajame susitikime. „Pasirengimo proceso metu gali būti traumų, netikėtumų. Manau, kad 14 žaidėjų „laikysime“ kiek įmanoma ilgiau – 12-uką paskelbsiu „prieš lėktuvą“, – intriguoja A. Vaicekauskas.

Imtynininkas neturi priežasčių nerimauti

Aukso medaliais pasaulio čempionatuose ir deflimpinėse žaidynėse mus džiuginęs graikų ir romėnų imtynių atletas Mantas Kazimieras Sinkevičius taip pat patenkintas pasirengimu. „Treniruočių procesas – sklandus, išskyrus tai, kad per pratybas praskėlė antakį, – šypsosi mūsų kilimų liūtas. – Šiuo metu plušu Kaune, Vilniuje, turėjome stovyklas Druskininkuose, Lenkijoje. Kai galiu, vykstu į sostinę, kai negaliu – „minkausi“ Kaune. Man svarbiausia, kad būtų su kuo.“

Neseniai M. K. Sinkevičius pasitikrino jėgas 23-iajame tarptautiniame pasaulio čempiono Rimanto Bagdono taurės turnyre Šiauliuose. Svorio iki 77 kg grupėje užėmė pirmąją vietą.

Trauma sumaišė badmintonininkų planus

Plunksnuotojo kamuoliuko meistrų gretose – sumaištis. Lietuvos badmintono taurės varžybų metu kelio raiščių traumą patyrė Marija Rimkutė. Gydytojų sprendimu, jai teks likti namie.

Tai sužinojęs, už galvos susiėmė Lietuvos rinktinės treneris Donatas Narvilas. M. Rimkutė, žaidusi kartu su Aurelija Ramaneckaite šį pavasarį tapo Europos kurčiųjų badmintono čempionato moterų dvejetų grupės nugalėtojomis. Su jomis treneris siejo dideles viltis Japonijoje.

Iškritus iš rikiuotės klaipėdietei, D. Norvilui teko performuoti rinktinę. A. Ramaneckaitei į porą buvo pasiūlyta patyrusi Vaiva Žymantė. Vietoje sesers, į rinktinę buvo pakviestas perspektyvusis Tadas Rimkus. Be jo, komandoje taip pat yra du aukščiausio lygio meistrai: Ignas Reznikas ir Kazimieras Dauskurtas. Pastarieji kausis asmeninėse ir vyrų dvejetų varžybose. Su jų vardais D. Narvilas taip pat sieja nemenkas viltis.

Lapkričio pradžioje 5 badmintonininkų laukia treniruočių stovykla Vilniuje. „Stovyklos metu gludinsime vienetų ir dvejetų žaidimo taktiką. Stengsimės, kad dvejetų žaidėjai išmoktų kuo geriau suprasti vienas kitą“, – komentavo D. Narvilas.

Atkakli moterų kova dėl vietos orientacininkų rinktinėje

Lietuvos kurčiųjų orientavimosi sporto rinktinės treneris Laimis Drazdauskas dar nėra patvirtinęs visos rinktinės sudėties. „Kas vyks, oficialiai turi paskelbti Lietuvos kurčiųjų sporto komitetas. Preliminariai

E. Vaičiulio nuotr.

Rutulio stūmikai su treneriu M. Jusiu.

E. Valavičiūtės nuotr.

Vyrų krepšinio rinktinės strategas R. Rakutis.

Kurtieji sportininkai baigia ruoštis Kurčiųjų žaidynėms Japonijoje. Vyks 8 sporto šakų atstovai. Lietuvos delegaciją sudarys 40 sportininkų, treneriai, gydytojai, masažuotojai.

esame aptarę, kad į Japoniją vyks 3 moterys – Adrija Atgalainė, Gedvilė Diržiūtė ir Judita Volungevičienė ir 2 vyrai – Rokas Koveckis bei Mikalojus Makutėnas, – teigė L. Drazdauskas.

Trenerio teigimu, rinktinės sudėtį lėmė rezultatai. „Tarp moterų dėl trečiosios vietos varžėsi Viltė Kanapinskaitė ir J. Volungevičienė. Per rudens varžybas pastaroji orientacininkė pasirodė geriau nei V. Kanapinskaitė, ir per plauką aplenkė savo draugę konkurentę“, – sakė L. Drazdauskas.

Pasak trenerio, pasirengimas Japonijos deflimpinėms žaidynėms prasidėjo vos 2022-aisiais baigėsi deflimpiada Brazilijoje. Per tą laiką sportininkai dalyvavo visuose Lietuvos girdinčiųjų čempionatuose, treniruočių stovyklose savo šalyje, Švedijoje, Tenerifės saloje.

„Ne visas pasirengimas buvo sklandus – viskas buvo. Neišvengėme bangavimų: buvo ir nuopuolių, ir pakilimų, ir traumų. Orientavimosi sportas – šaka, kurios treniruotės ir varžybos vyksta bet kokiu oru lauke, todėl neišvengiami peršalimai, ligos. Tačiau prieš kelionę į Japoniją stengsimės, kad sportininkai išvyktų sveiki ir pasirengę“, – atviravo L. Drazdauskas.

Patyrusią tinklininkę teks palikti namie

Sunkią kojos traumą patyrė paplūdimio tinklininkė Ingrida Milkintaitė. Kaunietė kartu su Birute Aleknavičiūte pastarąjį dešimtmetį iš beveik visų tarptautinių varžybų parvežtavo medalius. 2022-ųjų deflimpinėse žaidynėse lietuvių pora iškovojo bronzą. Gerai nusiteikusios moterys buvo ir šią vasarą, nuotaika subjuro per tarptautines varžybas Latvijoje, kai I. Milkintaitė negalėjo tęsti rungtynių.

Tinklininkė dar puoselėjo viltis, kad iki Japonijos pavyks „atsistoti ant kojų“, tačiau medikai „įteikė“ kelialapį ne į tolimąją šalį, o į operacinę. Treneriui Pauliui Matuliui ir B. Aleknavičiūtei teko suktis iš padėties – ieškoti kitos tinklininkės. Ji buvo netoliese, jau įgavusi tarptautinių varžybų patirties – Dorotėja Keraitė.

„Spalio pabaigoje išskrisime į Turkiją, kur surengsime lemiamas pratybas. Be to, reikia, kad moterys susidraugautų, labiau priprastų viena prie kitos, nes tokioje sporto šakoje tai labai svarbu“, – atskleidė planus P. Matulis.

Lengvaatlečių stovykloje – olimpinė ramybė

Rutulio stūmikai: Vytenis Ivaškevičius, Mindaugas Jurkša ir Šarūnas Zdanavičius, prižiūrimi trenerio Manto Jusio, rengiasi žaidynėms pagal planą. Atsižvelgdami į savo savijautą, jie arba dalyvaudavo Lietuvos girdinčiųjų čempionatuose, arba juos praleisdavo. Labiausiai LKSK džiugina, kad šiuo metu mūsų galiūnai visi sveiki.

Kryptingai rengiasi ir disko metikas Mažvydas Paurys. Tikimasi, kad deflimpinis vicečempionas pakeis sidabrą į auksą arba apgins turimą titulą. Stipruolių būryje, pakilsiančiame į Japoniją, bus ir bėgikas Edvinas Vaičiulis. Jis gerai užsirekomendavo 2023 m. Europos kurčiųjų pirmenybėse Lenkijoje, laimėjęs du bronzos medalius. Džiugino jo greitis ir pernai pasaulio čempionate Taivane, kur 800 m bėgimo rungties finale jis užėmė 5-ąją vietą. Žaidynėse konkurencija būna aukščiausio lygio, todėl deflimpiadoje debiutuosiančio klaipėdiečio laukia rimtas iššūkis.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

10-asis Baltijos BMW klubų festivalis

Kai rugpjūčio viduryje Kauno rajone užriaumojo varikliai, o ore pasklido benzino kvapas ir juokas, tapo aišku – tai neeilinis savaitgalis. Tai buvo 10-asis Baltijos BMW klubų festivalis, į Lietuvą sugrįžęs jubiliejinis renginys, suvienijęs kurčiuosius automobilių mylėtojus iš viso pasaulio.

Justina VERTELKAITĖ

Adrenalinas, bendrystė ir kūrybiškumas

Festivalis surengtas rugpjūčio 14–17 d. Kauno rajone. Organizatoriai, BMW „Wolf Club“, padirbėjo iš peties: „Jau keletą metų visi labai laukė jubiliejinio BMW festivalio, žinojo, kad mes jį organizuosime Lietuvoje, ir vis mūsų klausdavo – ko turėtume tikėtis? Jautėme atsakomybę suorganizuoti įspūdingą šventę, nes nesinorėjo nuvilti žmonių“, – dar prieš renginį sakė BMW „Wolf Club“ prezidentas Arnoldas Matulis.

Ir organizatoriams pavyko! Pirmą kartą Baltijos BMW klubų festivalių istorijoje buvo rezervuota visa „Nemuno žiedo“ trasa. Taip pat pirmą kartą prie festivalio prisijungė girdintieji automobilių sporto profesionalai – jie užėmė varžybų teisėjų pozicijas. Keturios dienos, 150 dalyvių, 1000 žiūrovų, beveik 50 savanorių – skaičiai kalba patys už save!

Rugpjūčio 15 d., penktadienį, „Nemuno žiede“ vairuotojai galėjo išbandyti savo ir automobilio galimybes. Žiedinėje trasoje vyko slalomo, „drago“ (automobilių traukos varžybos), greičiausio rato rungtys, o drifto (šonaslydis) trasoje automobilių entuziastai svilino padangas varžydamiesi vienetų ir poriniuose važiavimuose. „Pirmą kartą sulaukėme tiek daug dalyvių! Anksčiau drifto zonoje varžydavosi vos keturi kurtieji, o šiais metais rungėsi jau dešimt vairuotojų. Labai smagu buvo matyti dalyvių motyvaciją ir užsidegimą išbandyti save ne mėgėjų, o profesionalų lygiu“, – džiaugėsi A. Matulis.

E. Vaičiulio nuotr.

Blaivumo testas prieš varžybas.

Kaune vyko 10-asis Baltijos BMW klubų festivalis. Festivalį surengė BMW klubas „Wolf Club“, jam vadovauja **Arnoldas Matulis**. Tai buvo smagus ir didelis renginys: daug automobilių varžybų, koncertas, diskoteka, pramogos žiūrovams. Dalyvavo 150 dalyvių iš viso pasaulio, renginys vyko 4 dienas.

Organizatorių archyvo nuotr.

Festivalio organizatorių komanda.

J. Vertelkaitės nuotr.

BMW automobilių paroda.

10-asis Baltijos BMW klubų festivalis

Pasibaigus važiavimams, dalyviai rungėsi garsiausio ir žemiausio BMW rinkimuose. Čia pasireiškė ir kūrybiškumas – norėdamas laimėti žemiausio automobilio rinkimuose, festivalio dalyvis iš Latvijos net nupjovė savo automobilio stogą! O drifto zonoje tas pats vairuotojas kiek anksčiau žiūrovus nustebino unikaliu kūdikio lyties atskleidimo būdu – trasoje svilinant padangas pasklido mėlyni dūmai.

Draugystės, aistros technikai, lygių galimybių šventė

Šeštadienį visi persikėlė į „Pušyno“ stovyklavietę Jadagonių kaime. Čia akis džiugino dešimtys išpuoselėtų BMW automobilių – vyko „Show Off“ automobilių paroda, Baltijos BMW klubų „Top 10“ ir svečių „Top 5“ rinkimai. „Pirmą kartą mūsų festivalyje dalyvavo Lietuvos BMW klubo atstovai. Mums buvo tikra garbė! Jie dirbo komisijoje, kuri išrinko geriausius parodos automobilius. Tai buvo atsakinga užduotis. Labai tikimės, kad festivalyje prasidėjęs bendradarbiavimas tęsis ir toliau“, – neslėpdamas džiaugsmo po renginio komentavo A. Matulis.

Festivalyje netrūko ir pramoginių veiklų: KKSK „Tyla“ komanda suorganizavo daugybę įvairių sportinių rungčių suaugusiesiems, o „Raudoni žandukai“ pasirūpino mažųjų užimtumu: nuo batutų iki visų labai laukto putų šou. Festivalį vainikavo kurčiojo reperio iš Suomijos Signmark koncertas ir diskoteka su DJ iki paryčių.

„Festivalį organizuoti pradėjome prieš daugiau nei metus. Buvo daug „juodo darbo“, nemiegotų naktų, įtampos ir streso, ir be savanorių pagalbos mums tikrai nebūtų pavykę“, – parengiamąjį darbą apžvelgė BMW „Wolf Club“ prezidentas. – Bet rezultatai pranoko lūkesčius ir nustebino net mus pačius! Sulaukėme žiūrovų ne tik iš įvairių Europos valstybių – atvyko žmonės net iš JAV ir Peru. Ir galėjome pasigrožėti ne tik BMW automobiliais, bet ir motociklais.“

Rungtyse „Nemuno žiede“ dominavo dalyviai iš Latvijos – jie užėmė kone visas prizines vietas, na, o šeštadienį beveik visus apdovanojimus susižėrė lietuviai. Tačiau Baltijos BMW klubų festivalis buvo kur kas daugiau nei automobilių varžybos – tai buvo draugystės, aistros technikai ir lygių galimybių šventė.

Festivalis baigėsi, bet įspūdžiai liks ilgam – jie išsaugoti ne tik nuotraukose ar vaizdo įrašuose, bet ir visų renginyje dalyvavusiųjų širdyse. Kad renginys tikrai pavyko, neabejotina, nes net praėjus keliems mėnesiams, žmonės vis dar kalba apie festivalį.

Kitais metais BMW festivalis vyks Estijoje, o į Lietuvą vėl sugrįš po ketverių metų. „Patys sau išsikėlėme aukštą festivalio organizavimo kartelę, bet, įvertinę rezultatą, su komanda nusprendėme – tikrai nereikės laukti jubiliejaus, kad šventė vėl būtų įspūdinga. Tad pažadame, kad pasistengsime suorganizuoti ne ką prastesnį renginį ir po 4 metų“, – pažadėjo BMW „Wolf Club“ prezidentas A. Matulis.

Akimirka iki varžybų.

Apdovanojimų ceremonija.

J. Vertelkaitės nuotr.

BMW „Top 10“ finalininkai.

Organizatoriai žiūrovams parengė žaidimų ir pramogų.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Akiratis

Indeksas 0002
UŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, LT-01303 Vilnius
Telefonas pasiteirauti (8 5) 261 5593
El. p. redakcija@lkd.lt

Redaktorė
Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

ISSN 1648–5882

Maketavo
Judita ŠPOKAUSKIENĖ

Ofsetinė spauda. 2 sp. l.
Tiražas 600 egz.

Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B LT-09109 Vilnius
Užsakymas Nr. 65 978

Projektą „Asmenų su klausos negalia įgalinimas per informacijos prieinamumą ir socialinę įtrauktį“ iš dalies, 22 000 eurų suma, finansuoja MRF.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Rašiniai trumpinami redakcijos nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami, nesaugojami.
Laikraštyje spausdinamų straipsnių bei laiškų autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomonę.